

PREVODI DOKUMENATA

str. 119 - 139.

Copyright 1998 Commission of the European Communities

DATUM OBJAVLJIVANJA: 26. januar 1998.
Official Journal C 27, 26/01/1998, str. 34 -36.

KONVENCIJA O ZAKONU KOJI SE PRIMENJUJE NA UGOVORNE OBAVEZE*¹

otvorena za potpisivanje u Rimu 19. juna 1980. godine (prečišćeni tekst)

PREAMBULA

VISOKE STRANE UGOVORNICE Ugovora o osnivanju Evropske
Ekonomске Zajednice,

* Napomena redakcije: Tekst "Uz prevod Rimske konvencije o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze i pratećih protokola" objavljen je u prethodnom broju Revije.

¹ Tekst sa izmenama učinjenim Konvencijom od 10. aprila 1984. godine o pristupanju Republike Grčke - u daljem tekstu "Konvencija o pristupanju od 1984. godine", Konvencijom od 18. maja 1992. godine o pristupanju Kraljevine Španije i Republike Portugalije - u daljem tekstu "Konvencija o pristupanju od 1992" i Konvencijom o pristupanju Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske - u daljem tekstu "Konvencija o pristupanju od 1996. godine".

ŽELEĆI da na polju međunarodnog privatnog prava nastave rad na unifikaciji prava koji je već obavljen u okviru Zajednice, posebno u materiji nadležnosti i izvršenja odluka,

ŽELEĆI da utvrde jednoobrazna pravila u pogledu zakona koji se primenjuje na ugovorne obaveze,

DOGOVORILE SU SE O SLEDEĆEM:

IDEO POLJE PRIMENE KONVENCIJE

Član 1. Polje primene Konvencije

1. Pravila ove Konvencije primenjuju se na ugovorne obaveze u svakoj situaciji u kojoj se javlja mogućnost izbora između zakona različitih država.
2. Ona se ne primenjuju na:
 - (a) pitanja koja se tiču statusa ili pravne sposobnosti fizičkih lica, uz izuzetak predviđen u članu 11;
 - (b) ugovorne obaveze koje se tiču:
 - testamena i nasledjivanja,
 - imovinskih prava koja proističu iz bračnog odnosa
 - prava i obaveza koje proističu iz porodičnopravnih odnosa, roditeljstva, braka ili srodstva, uključujući obavezu izdržavanja vanbračne dece;
 - (c) obaveze koje proističu iz sopstvene i vučene menice, čeka i drugih hartija od vrednosti, u meri u kojoj obaveze iz tih drugih hartija od vrednosti proističu iz njihovog prenosivog karaktera;
 - (d) arbitražne sporazume i sporazume o prorogaciji sudske nadležnosti;
 - (e) pitanja koja su regulisana zakonom o društvima, udruženjima i drugim pravnim licima, kao što su njihovo osnivanje, pravna sposobnost, unutrašnja organizacija i prestanak društava, udruženja i

- pravnih lica kao i lična odgovornost osnivača i organa za obaveze društva, udruženja ili pravnog lica;
- (f) pitanje da li agent može da obaveže principala u odnosu na treća lica, odnosno da li organ jednog društva, udruženja ili pravnog lica može da obaveže to društvo, udruženje ili pravno lice u odnosu prema trećima;
 - (g) osnivanje "trastova" i na odnose koje oni stvaraju između osnivača, "trastija" i korisnika (beneficijara);
 - (h) dokaze i postupak, uz izuzetak predviđen u članu 14.
3. Pravila ove Konvencije ne primenjuju se na ugovore o osiguranju koji pokrivaju rizike koji se nalaze na teritorijama Država članica Evropske Ekonomske Zajednice. Da bi utvrdio da li se rizik nalazi na ovim teritorijama, sud će primeniti svoje unutrašnje pravo.
 4. Prethodni stav se ne primenjuje na ugovore o reosiguranju.

Član 2.

Primena zakona države koja nije ugovornica

Zakon koji je određen na osnovu ove Konvencije primeniće se bez obzira da li pripada državi koja je ugovornica Konvencije.

II DEO

JEDNOOBRAZNA PRAVILA

Član 3.

Autonomija volje

1. Na ugovor se primenjuje zakon koji su ugovorne strane izabrale. Taj izbor mora biti izričito naveden ili mora nesumnjivo proisticati iz odredaba ugovora ili iz okolnosti slučaja. Svojim izborom ugovorne strane mogu odrediti zakon koji se primenjuje na ugovor u celini ili samo na deo toga ugovora.
2. Ugovorne strane mogu se u svako doba saglasiti da podvrgnu ugovor nekom drugom zakonu umesto onog koji se na njega primenjivao na osnovu ranijeg izbora izvršenog shodno ovom članu, ili na osnovu drugih odredaba ove Konvencije. Nijedna izmena merodavnog prava koju

ugovorne stranke izvrše nakon zaključenja ugovora, ne može uticati na formalnu punovažnost ugovora u smislu člana 9, niti biti na štetu prava trećih lica.

3. Činjenica da su ugovorne strane izabrale strano pravo, bez obzira na to, da li su ujedno ugovorile i nadležnost stranog suda, u slučaju kada su svi drugi relevantni elementi situacije u vreme izbora vezani samo za jednu zemlju, ne može uticati na primenu odredaba zakona te zemlje od kojih se ne može ugovorom odstupiti (u daljem tekstu "imperativne odredbe").
4. Postojanje i punovažnost saglasnosti volja ugovornih strana u pogledu izbora merodavnog prava utvrđuje se u skladu sa odredbama članova 8, 9 i 11.

Član 4.

Zakon koji se primenjuje ukoliko izostane izbor

1. Ukoliko nije izabrano merodavno pravo za ugovor u skladu sa članom 3, na ugovor se primenjuje zakon one zemlje sa kojom je taj ugovor najtešnje povezan. Međutim, ako je neki odvojivi deo ugovora najtešnje povezan sa nekom drugom zemljom, na taj deo ugovora može se, izuzetno, primeniti pravo te druge zemlje.
2. Izuzev u slučaju predviđenom u stavu 5. ovog člana, pretpostavlja se da je ugovor najtešnje povezan sa zemljom u kojoj ugovorna strana koja treba da izvrši karakterističnu obavezu iz ugovora ima u trenutku zaključenja ugovora svoje redovno boravište, odnosno centar upravljanja, ukoliko se radi o društvu, udruženju ili drugom pravnom licu. Međutim, ukoliko je ugovorna strana zaključila ugovor kao deo svoje poslovne delatnosti ili profesije, to će biti zemlja u kojoj se nalazi njeno glavno sedište poslovanja, ili, ukoliko po odredbama ugovora ugovornu prestaciju treba da izvrši neko drugo poslovno sedište a ne glavno, zemlja u kojoj se nalazi to drugo poslovno sedište.
3. Bez obzira na odredbe stava 2, ukoliko je predmet ugovora stvarno pravo na nekretninama ili pravo korišćenja nekretnina, pretpostavlja se da je ugovor najtešnje povezan sa zemljom u kojoj se ta nekretnina nalazi.
4. Pretpostavka iz stava 2 ne primenjuju se na ugovor o prevozu robe. U takvom ugovoru, ako se u zemlji u kojoj prevoznik ima glavno poslovno sedište u vreme zaključenja ugovora, takođe nalazi i mesto utovara,

istovara ili glavno poslovno sedište pošiljaoca robe, pretpostavlja se da je ugovor najtešnje povezan sa tom zemljom. Za primenu ovog stava, brodarski ugovor na putovanje i drugi ugovori čija je osnovna svrha prevoz robe smatraće se za ugovore o prevozu robe.

5. Stav 2 neće se primeniti ako se ne može utvrditi karakteristična obaveza, a pretpostavke iz stava 2, 3 i 4 ne važe ukoliko iz ukupnih okolnosti proističe da je ugovor tešnje povezan sa nekom drugom zemljom.

Član 5

Ugovori zaključeni sa potrošačima

1. Ovaj član se primenjuje na ugovore koji imaju za cilj isporuku robe ili pružanje usluga nekom licu ("potrošaču") za neku namenu koja se ne može smatrati sastavnim delom posla ili profesije tog lica, kao i na ugovor o obezbeđenju kredita za finansiranje takvih ugovora.
2. Bez obzira na odredbe člana 3, izbor merodavnog prava koji su stranke izvršile ne može imati za posledicu da potrošač bude lišen zaštite koju mu obezbeđuju imperativne odredbe zakona države u kojoj on ima redovno boravište.
 - ako je pre zaključenja ugovora potrošaču u toj zemlji upućena posebna ponuda ili reklama i ako je potrošač u toj zemlji preduzeo sve neophodne radnje za zaključenje ugovora, ili
 - ako su druga ugovorna strana ili njen zastupnik primili porudžbinu potrošača u toj zemlji, ili
 - ako se radi o ugovoru o prodaji robe, a potrošač je putovao iz te zemlje u drugu zemlju i tamo poručio robu, pod uslovom da je putovanje organizovao prodavac u cilju da potrošača navede na kupovinu.
3. Bez obzira na odredbe člana 4, ako nije izabrano merodavno pravo u skladu sa članom 3, merodavno pravo za ugovor zaključen sa potrošačem je pravo zemlje u kojoj potrošač ima svoje redovno boravište, ukoliko je taj ugovor zaključen pod okolnostima opisanim u stavu 2. ovog člana.
4. Ovaj član se ne primenjuje na:
 - (a) ugovor o prevozu;

- (b) ugovor o pružanju usluga kada se usluge imaju pružiti potrošaču isključivo u nekoj drugoj zemlji a ne u onoj u kojoj on ima redovno boravište.
5. Bez obzira na odredbe stava 4, ovaj član se primenjuje na ugovor koji za jedinstvenu cenu obezbeđuje kombinovane usluge prevoza i smeštaja.

Član 6.

Pojedinačni ugovor o radu

1. Bez obzira na odredbe člana 3, izbor merodavnog prava koji su stranke izvršile u ugovoru o radu ne može imati za posledicu da radnik bude lišen zaštite koju mu obezbeđuju imperativne odredbe zakona koji bi se, u odsustvu izbora, primenjivao na osnovu stava 2. ovog člana.
2. Bez obzira na odredbe člana 4, u odsustvu izbora izvršenog u skladu sa članom 3, na ugovor o radu se primenjuje:
 - (a) zakon zemlje u kojoj radnik, u cilju izvršenja ugovora, redovno obavlja svoj rad, čak i ako je privremeno premešten u drugu zemlju, ili
 - (b) ako radnik ne obavlja redovno rad u istoj zemlji, zakon zemlje u kojoj se nalazi poslovno sedište koje je zaposlilo radnika osim ako iz ukupnih okolnosti ne proističe da je ugovor o radu tešnje povezan sa nekom drugom zemljom, u kom slučaju se primenjuje pravo te druge zemlje.

Član 7.

Imperativne odredbe (norme neposredne primene)

1. Kada se na osnovu ove Konvencije primenjuje pravo neke zemlje, može se priznati dejstvo imperativnim odredbama zakona neke druge države sa kojom je slučaj tesno povezan, utoliko ukoliko po zakonu te druge države, takve odredbe moraju biti primenjene bez obzira na to koje pravo je merodavno za ugovor. Prilikom odlučivanja o tome da li će se priznati dejstvo takvih imperativnih odredaba, uzeće se u obzir njihova priroda i svrha kao i posledice koje bi proistekle iz njihove primene ili neprimene.

2. Odredbama ove Konvencije ne može se ograničiti primena odredaba zakona zemlje suda koje na imperativan način regulišu dati slučaj, bez obzira na to koje pravo je merodavno za ugovor.

Član 8.

Saglasnost volja i materijalna punovažnost

1. Postojanje i punovažnost ugovora ili neke njegove odredbe određuju se prema zakonu koji bi se primenjivao na osnovu ove Konvencije pod pretpostavkom da su ugovor ili data ugovorna odredba punovažni.
2. Bez obzira na to, ugovorna strana može se pozvati na zakon zemlje u kojoj ima redovno boravište, da bi dokazala da se nije saglasila, ukoliko iz okolnosti proističe da ne bi bilo razumno da se posledice njenog ponašanja određuju na osnovu zakona koji je naveden u prethodnom stavu.

Član 9.

Forma

1. Ugovor zaključen između lica koja se nalaze u istoj zemlji punovažan je u pogledu forme ukoliko ispunjava formalne uslove na osnovu zakona koji se primenjuje na njegovu sadržinu na osnovu ove Konvencije ili zakona zemlje u kojoj je zaključen.
2. Ugovor zaključen između lica koja se nalaze u različitim zemljama punovažan je u pogledu forme ukoliko ispunjava formalne uslove na osnovu zakona koji se primenjuje na njegovu sadržinu na osnovu ove Konvencije ili zakona jedne od tih zemalja.
3. Kada je ugovor zaključio zastupnik, zemlja u kojoj se zastupnik nalazi u momentu izvršenja te radnje je zemlja čije pravo treba uzeti u obzir za potrebe primene stavova 1 i 2.
4. Jednostrani pravni akt koji je u vezi sa ugovorom koji je zaključen ili treba da bude zaključen punovažan je u pogledu forme ukoliko ispunjava formalne uslove zakona koji se primenjuje ili bi se primenjivao na sadržinu ugovora na osnovu ove Konvencije ili zakona zemlje u kojoj je taj pravni akt izvršen.

5. Odredbe prethodnih stavova ne primenjuju se na ugovore na koje se primenjuje član 5, zaključene u okolnostima opisanim u stavu 2. člana 5. Na formalnu punovažnost takvog ugovora primenjuje se zakon zemlje u kojoj potrošač ima svoje redovno boravište.
6. Bez obzira na odredbe stavova od 1. do 4. ovog člana, svaki ugovor koji za predmet ima stvarno pravo na nekretninama ili pravo korišćenja nekretnina podvrgnut je imperativnim pravilima o formi sadržanim u zakonu zemlje u kojoj se nekretnina nalazi, ukoliko po tom zakonu takva pravila moraju da se primene bez obzira na mesto zaključenja ugovora i na zakon koji se primenjuje na sadržinu ugovora.

Član 10.

Domašaj zakona koji se primenjuje na ugovor

1. Zakon koji se primenjuje na ugovor na osnovu članova 3. do 6. i člana 12. ove Konvencije reguliše posebno sledeća pitanja:
 - a. tumačenje;
 - b. izvršenje ugovornih obaveza;
 - c. u okviru ovlašćenja koja sud ima na osnovu sopstvenog procesnog prava, posledice potpunog ili delimičnog neizvršenja ugovornih obaveza, uključujući i procenu štete u meri u kojoj je regulisana pravnim pravilima;
 - d. različite načine gašenja obaveza kao i zastarelost potraživanja i tužbe zasnovane na proteku nekog roka.
 - e. posledice ništavosti ugovora.
2. U pogledu načina izvršenja i mera koje poverilac treba da preduzme u slučaju neurednog izvršenja, uvažiće se zakon zemlje u kojoj se nalazi mesto izvršenja.

Član 11.

Poslovna nesposobnost

U ugovoru koji je zaključen između lica koja se nalaze u istoj zemlji, fizičko lice koje bi bilo sposobno po zakonu te zemlje može se pozivati na svoju nesposobnost koja proističe iz nekog drugog zakona samo u slučaju

kada je u trenutku zaključenja ugovora druga ugovorna strana znala za tu nesposobnost, ili za nju nije saznala usled sopstvene nepažnje.

Član 12.

Ustupanje potraživanja

1. Na obaveze između cedenta i cesionara jednog potraživanja primenjuje se zakon koji se na osnovu ove Konvencije primenjuje na ugovor koji ta lica vezuje.
2. Zakon koji se primenjuje na ustupljeno potraživanje određuje da li samo potraživanje može biti predmet ustupanja, odnos između cesionara i dužnika, uslove koje treba ispuniti da bi ustupanje proizvelo dejstva prema dužniku, te pitanje da li se dužnik izvršenom prestacijom oslobodio svoje obaveze.

Član 13.

Subrogacija

1. Kada na osnovu ugovora jedno lice, poverilac, ima pravo u odnosu na drugo lice, dužnika, a treće lice ima obavezu da umesto dužnika ispuni obavezu prema poveriocu, ili kada je treće lice na osnovu te obaveze već ispunilo obavezu prema poveriocu, zakon koji se primenjuje na navedenu obavezu trećeg lica određuje da li to lice može, u celini ili delimično, vršiti pravo koje poverilac ima prema dužniku na osnovu zakona koji se primenjuje na njihov pravni odnos.
2. Isto pravilo se primenjuje kada više lica odgovara za ispunjenje iste ugovorne obaveze pa jedno od njih ispuni obavezu prema poveriocu.

Član 14.

Teret dokazivanja

1. Zakon koji se primenjuje na ugovor na osnovu ove Konvencije primenjuje se u meri u kojoj u materiji ugovornih obligacija sadrži pravne pretpostavke ili pravila o tome ko snosi teret dokazivanja.

2. Postojanje ugovora ili pravnog akta koji treba da proizvede pravno dejstvo može se dokazivati svim sredstvima priznatim na osnovu zakona suda ili bilo kojeg od zakona koji se pominju u članu 9, na osnovu kojeg je taj ugovor ili pravni akt punovažan u pogledu forme, pod uslovom da se takvo dokazno sredstvo može upotrebiti pred sudom pred kojim se vodi spor.

Član 15.

Isključenje uzvraćanja i upućivanja na dalje pravo

Kada ova Konvencija propisuje primenu zakona jedne zemlje, ona podrazumeva da se primenjuju pravne norme koje su na snazi u toj zemlji, izuzimajući norme međunarodnog privatnog prava.

Član 16.

Javni poredak

Primena bilo koje odredbe zakona koji se primenjuje na osnovu ove Konvencije može se odbiti samo ako bi takva primena bila očigledno suprotna javnom poretku suda.

Član 17.

Isključenje retroaktivne primene

Ova Konvencija se primenjuje u državi ugovornici na ugovore zaključene nakon njenog stupanja na snagu u odnosu na tu državu.

Član 18.

Jednoobrazno tumačenje

Prilikom tumačenja i primene jednoobraznih pravila koja prethode, vodiće se računa o njihovom međunarodnom karakteru i o potrebi da se postigne jednoobraznost u njihovom tumačenju i primeni.

Član 19.

Složeni pravni sistemi

1. Kada se jedna država sastoji od više teritorijalnih jedinica od kojih svaka ima sopstvene norme u materiji ugovornih obligacija, svaka teritorijalna jedinica smatraće se kao posebna zemlja za potrebe određivanja prava koje se primenjuje na osnovu ove Konvencije.
2. Država u kojoj različite teritorijalne jedinice imaju svoje sopstvene pravne norme u oblasti ugovornih obligacija nije obavezna da primenjuje Konvenciju na sukobe zakona koji se tiču isključivo tih teritorijalnih jedinica.

Član 20.

Prioritet komunitarnog prava

Ova konvencija ne utiče na primenu odredaba koje u posebnim materijama regulišu sukobe zakona u oblasti ugovornih obaveza i koje su sadržane, ili će biti sadržane u aktima institucija Evropskih Zajednica ili u nacionalnim zakonima harmonizovanim na osnovu takvih akata.

Član 21.

Odnos prema drugim konvencijama

Ova konvencija ne utiče na primenu međunarodnih konvencija u kojima je jedna država ugovornica bila strana ugovornica ili to kasnije postane.

Član 22.

Rezerve

1. Svaka država ugovornica može u trenutku potpisivanja, ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja zadržati za sebe pravo da ne primenjuje:
 - a) član 7, stav 1;
 - b) član 10, stav 1, tačka e.
- 2.²

² Ovaj stav je brisan na osnovu člana 2 stav 1 Konvencije o pristupanju od 1992. godine.

3. Svaka država ugovornica može takođe u svako doba da povuče rezervu koju je ranije stavila; rezerva će prestati da proizvodi dejstvo prvoga dana trećeg kalendarskog meseca nakon obaveštenja o njenom povlačenju.

III DEO ZAVRŠNE ODREDBE

Član 23.

1. Ako jedna od država ugovornica, nakon datuma stupanja na snagu ove Konvencije u odnosu na nju, želi da usvoji neko novo pravilo o sukobu zakona za bilo koju posebnu vrstu ugovora koja spada u polje primene ove Konvencije, obavestiće o svojoj nameri ostale države potpisnice preko Generalnog sekretara Saveta Evropskih Zajednica.
2. Svaka država potpisnica može u roku od šest meseci od datuma kada je obaveštenje poslato Generalnom sekretaru, zahtevati od njega da organizuje konsultacije između država potpisnica u cilju postizanja sporazuma.
3. Ako u tom roku nijedna država potpisnica ne zatraži konsultacije ili ako u toku dve naredne godine od obaveštenja poslatog Generalnom sekretaru ne bude postignut sporazum na osnovu konsultacija, zainteresovana država ugovornica može da izmeni svoje pravo na nameravani način. Mere koje ta država preduzme biće date na znanje drugim državama potpisnicama preko Generalnog sekretara Saveta Evropskih Zajednica.

Član 24.

1. Ako jedna država ugovornica, nakon datuma stupanja na snagu ove Konvencije u odnosu na nju, poželi da postane ugovornica neke multilateralne konvencije čiji je osnovni cilj ili jedan od osnovnih ciljeva, da postavi pravila međunarodnog privatnog prava u nekoj od materija koje reguliše ova Konvencija, primenjuje se procedura predviđena u članu 23, s tim da se rok od dve godine, koji se pominje u 3. stavu toga člana, skraćuje na jednu godinu.
2. Procedura koja je predviđena u prethodnom stavu ne mora da se sledi ukoliko je jedna država ugovornica ili jedna od Evropskih Zajednica već

postala država ugovornica te multilateralne konvencije, ili ako je njen cilj da se izvrši revizija konvencije u kojoj je zainteresovana država već od ranije bila strana ugovornica, ili ako se radi o konvenciji zaključenoj u okviru Ugovora o osnivanju Evropskih Zajednica.

Član 25.

Ako država ugovornica smatra da je unifikacija postignuta ovom Konvencijom ugrožena zaključenjem sporazuma koji nisu obuhvaćeni u članu 24. stav 1, ta država može od Generalnog sekretara Saveta Evropskih Zajednica zatražiti da organizuje konsultacije između država potpisnica ove Konvencije.

Član 26.

Svaka država ugovornica može tražiti reviziju ove konvencije. U tom slučaju, Predsednik Saveta Evropskih Zajednica sazvaće konferenciju za reviziju.

Član 27.³

Član 28.

1. Ova konvencija biće otvorena za potpis za države ugovornice Ugovora o osnivanju Evropske Ekonomske Zajednice počevši od 19. juna 1980. godine.
2. Ova konvencija podleže ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju od strane država potpisnica. Instrumenti o ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju deponuju se kod Generalnog Sekretara Saveta Evropskih Zajednica⁴.

³ Ovaj član je brisan na osnovu člana 2 stav 1 Konvencije o pristupanju od 1992. godine.

⁴ Ratifikacija Konvencija o pristupanju je regulisana sledećim odredbama ovih konvencija:

- u odnosu na Konvenciju o pristupanju od 1984. godine, članom 3. te Konvencije koji glasi:

"Član 3.

Član 29⁵.

Države potpisnice će ratifikovati ovu Konvenciju. Instrumenti o ratifikaciji će se deponovati kod Generalnog sekretara Saveta Evropskih Zajednica."

- u odnosu na Konvenciju o pristupanju od 1992. godine, članom 4. te konvencije koji glasi:

"Član 4.

Države potpisnice će ratifikovati ovu Konvenciju. Instrumenti o ratifikaciji će se deponovati kod Generalnog sekretara Saveta Evropskih Zajednica".

- u odnosu na Konvenciju o pristupanju od 1996. godine, članom 5. te Konvencije koji glasi:

"Član 5.

Države potpisnice će ratifikovati ovu Konvenciju. Instrumenti o ratifikaciji će se deponovati kod Generalnog sekretara Saveta Evropske Unije".

⁵ Stupanje na snagu Konvencija o pristupanju regulisano je sledećim odredbama ovih Konvencija:

- u odnosu na Konvenciju o pristupanju od 1984. godine, članom 4. te Konvencije koji glasi:

"Član 4.

Ova Konvencija stupa na snagu između država koje su je ratifikovale prvog dana trećeg meseca nakon deponovanja poslednjeg instrumenta o ratifikaciji od strane Republike Grčke i sedam država koje su ratifikovale Konvenciju o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze.

Ova Konvencija će stupiti na snagu za svaku državu ugovornicu koja je naknadno ratifikuje prvog dana trećeg meseca nakon deponovanja njenog instrumenta o ratifikaciji".

- u odnosu na Konvenciju o pristupanju od 1992. godine, članom 5. te Konvencije koji glasi;

"Član 5.

Ova Konvencija stupa na snagu između država koje su je ratifikovale prvog dana trećeg meseca nakon deponovanja poslednjeg instrumenta o ratifikaciji od strane Kraljevine Španije ili Republike Portugalije i jedne od država koje su ratifikovale Konvenciju o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze.

Ova Konvencija će stupiti na snagu za svaku državu ugovornicu koja je naknadno ratifikuje prvog dana trećeg meseca nakon deponovanja njenog instrumenta o ratifikaciji".

1. Ova konvencija stupa na snagu prvog dana trećeg meseca po deponovanju sedmog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju.
2. Ova konvencija stupa na snagu za svaku državu potpisnicu koja je kasnije ratifikuje, prihvati ili odobri, prvog dana trećeg meseca od deponovanja njenog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju.

Član 30.

1. Ova konvencija biće na snazi deset godina od dana njenog stupanja na snagu u skladu sa članom 29. stav 1, čak i za države za koje ona stupi na snagu nekog kasnijeg datuma.
2. Važenje Konvencije će se prećutno produžavati svakih pet godina ukoliko ne bude otkazana.
3. Država ugovornica koja želi da otkáže Konvenciju obavestiće o tome Generalnog sekretara Saveta Evropskih Zajednica najkasnije šest meseci pre isteka roka od 10 odnosno pet godina, prema okolnostima slučaja. Otkaz se može ograničiti na bilo koju teritoriju na koju je konvencija proširena izjavom datom na osnovu člana 27. stav 2⁶.
4. Otkaz će imati dejstvo samo u odnosu na državu koja je dala obaveštenje o otkazu. Konvencija ostaje na snazi između ostalih država ugovornica.

- u odnosu na Konvenciju o pristupanju od 1996. godine, članom 6. te Konvencije koji glasi;

"Član 6.

Ova Konvencija stupa na snagu između država koje su je ratifikovale prvog dana trećeg meseca nakon deponovanja poslednjeg instrumenta o ratifikaciji od strane Republike Austrije, Republike Finske ili Kraljevine Švedske i jedne od država koje su ratifikovale Konvenciju o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze.

Ova Konvencija će stupiti na snagu za svaku državu ugovornicu koja je naknadno ratifikuje prvog dana trećeg meseca nakon deponovanja njenog instrumenta o ratifikaciji".

⁶ Rečenica koja je brisana Konvencijom o pristupanju od 1992. godine.

Član 31⁷.

Generalni sekretar Saveta Evropskih Zajednica obavestiće države ugovornice Ugovora o osnivanju Evropske Ekonomske Zajednice o:

- (a) potpisima;
- (b) deponovanju svakog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju;
- (c) datumu stupanja na snagu ove Konvencije;
- (d) obaveštenjima učinjenim na osnovu članova 23, 24, 25, 26. i 30⁸.
- (e) rezervama i povlačenju rezervi pomenutih u članu 22.

⁷ Obaveštenje u pogledu Konvencija o pristupanju regulisano je seldecim odredbama ovih Konvencija:

- u odnosu na Konvenciju o pristupanju od 1984. godine, članom 5. ove Konvencije, koji glasi:

"Član 5.

Generalni Sekretar Saveta Evropskih Zajednica obavestiće Države potpisnice o:

- (a) deponovanju svakog instrumenta o ratifikaciji;
- (b) datumima stupanja na snagu ove Konvencije za Države ugovornice."

- u odnosu na Konvenciju o pristupanju od 1992. godine, članom 6. ove Konvencije, koji glasi:

"Član 6.

Generalni Sekretar Saveta Evropskih Zajednica obavestiće Države potpisnice o:

- (c) deponovanju svakog instrumenta o ratifikaciji;
- (d) datumima stupanja na snagu ove Konvencije za Države ugovornice."

- u odnosu na Konvenciju o pristupanju od 1996. godine, članom 7. ove Konvencije, koji glasi:

"Član 7.

Generalni Sekretar Saveta Evropske Unije obavestiće Države potpisnice o:

- (e) deponovanju svakog instrumenta o ratifikaciji;
- (f) datumima stupanja na snagu ove Konvencije za Države ugovornice."

⁸ Tačka (d) nakon izmena izvršenih Konvencijom o pristupanju od 1992. godine.

Član 32.

Protokol koji se nalazi u prilogu ove Konvencije čini njen sastavni deo.

Član 33⁹.

⁹ Ukazivanje na autentične tekstove Konvencija o pristupanju može se naći u sledećim odredbama:

- u odnosu na Konvenciju o pristupanju od 1984. godine, u članovima 2. i 6. te Konvencije, koji glase;

"Član 2.

Generalni Sekretar Saveta Evropskih Zajednica poslaće overen prepis Konvencije o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze na danskom, holandskom, engleskom, francuskom, nemačkom, irskom i italijanskom jeziku Vladi Republike Grčke.

Tekst Konvencije o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze na grčkom jeziku priložen je tekstu ove Konvencije. Tekst na grčkoj jeziku smatraće se autentičnim pod istim uslovima kao i drugi tekstovi Konvencije o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze."

"Član 6.

Ova Konvencija, sačinjena u jednom originalnom primerku na danskom, holandskom, engleskom, francuskom, nemačkom, grčkom, irskom i italijanskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako autentični, biće deponovana u arhivama Generalnog Sekretarijata Saveta Evropskih Zajednica. Generalni sekretar će poslati overen prepis Vladama svih država ugovornica."

- u odnosu na Konvenciju o pristupanju od 1992. godine, u članovima 3. i 7. te Konvencije, koji glase;

"Član 3.

Generalni Sekretar Saveta Evropskih Zajednica uputiće overen prepis Konvencije o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze na danskom, holandskom, engleskom, francuskom, nemačkom, grčkom, irskom i italijanskom jeziku Vladama Kraljevine Španije i Reublike Portugalije.

Tekst Konvencije o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze na portugalskom i španskom jeziku nalazi se u prilogima I i II uz tekst ove Konvencije. Tekstovi sačinjeni na portugalskom i španskom jeziku smatraće se autentičnim pod istim uslovima kao i drugi tekstovi Konvencije o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze."

"Član 7.

Ova konvencija sačinjena u jednom originalnom primerku na danskom, holandskom, engleskom, francuskom, nemačkom, irskom i italijanskom jeziku, pri čemu su svi ti tekstovi podjednako autentični, biće deponovana u arhivama Generalnog sekretarijata Saveta Evropskih Zajednica. Generalni sekretar će poslati overenu kopiju njenog teksta vladama svih država potpisnica.

U potvrdu toga su potpisani, pošto su propisno na to ovlašćeni, potpisali ovu Konvenciju.

Sačinjeno u Rimu, devetnaestog dana juna godine hiljadu devetsto osamdesete.

Potpisi opunomoćenih predstavnika visokih strana ugovornica.

Ova Konvencija, sačinjena u jednom originalnom primerku na danskom, holandskom, engleskom, francuskom, nemačkom, grčkom, irskom, italijanskom, portugalskom i španskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako autentični, biće deponovana u arhivama Generalnog Sekretarijata Saveta Evropskih Zajednica. Generalni sekretar će poslati overen prepis Vladama svih država ugovornica."

- u odnosu na Konvenciju o pristupanju od 1996. godine, u članovima 4. i 8. te Konvencije, koji glase;

"Član 4.

1. Generalni Sekretar Saveta Evropske Unije uputiće overen prepis Konvencije o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze na danskom, holandskom, engleskom, francuskom, nemačkom, irskom, italijanskom, španskom i portugalskom jeziku Vladama Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.

2. Tekst Konvencije od 1980. godine, Konvencije od 1984. godine, Prvog Protokola od 1988. godine, Drugog Protokola od 1988. godine i Konvencije od 1992. godine na finskom i švedskom jeziku smatraće se autentičnim pod istim uslovima kao i drugi tekstovi Konvencije od 1980. godine, Konvencije od 1984. godine, Prvog Protokola od 1988. godine, Drugog Protokola od 1988. godine i Konvencije od 1992. godine."

"Član 8.

Ova Konvencija, sačinjena u jednom originalnom primerku na danskom, holandskom, engleskom, finskom, francuskom, nemačkom, grčkom, irskom, italijanskom, portugalskom, španskom i švedskom jeziku, pri čemu su svih 12 tekstova jednako autentični, biće deponovana u arhivama Generalnog Sekretarijata Saveta Evropske Unije. Generalni sekretar će poslati overen prepis Vladama svih država ugovornica."

PROTOKOL¹⁰

Visoke strane ugovornice su se saglasile o sledećoj odredbi koja će biti priložena Konvenciji:

"Bez obzira na odredbe Konvencije, Danska, Švedska i Finska mogu da zadrže svoje nacionalne odredbe o pravu koje se primenjuje na pitanja pomorskog prevoza robe i mogu da menjaju te odredbe bez obaveze da slede proceduru predviđenu u članu 23. Rimske Konvencije. Radi se o sledećim nacionalnim odredbama koje se primenjuju na ta pitanja:

- u Danskoj, paragrafi 252 i 321(3) i (4) "Solov"-a (pomorskog zakona),
- u Švedskoj, 13. glava, član 2(1) i (2) i 14. glava, član 1(3) "sjolagen"-a (pomorskog zakona),
- u Finskoj, 13. glava, član 2(1) i (2) i 14. glava, član 1(3) "merilaki"/"sjolagen" (pomorskog zakona).

U potvrdu toga su potpisani, pošto su propisno na to ovlašćeni, potpisali ovaj Protokol.

Sačinjeno u Rimu dana devetnaestog juna godine hiljadu devetsto osamdesete.

Potpisi punomoćenih predstavnika visokih strana ugovornica.

ZAJEDNIČKA DEKLARACIJA

Prilikom potpisivanja Konvencije o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze, Vlade Kraljevine Belgije, Kraljevine Danske, Savezne Republike Nemačke, Francuske Republike, Irske, Italijanske Republike, Velikog Vojvodstva Luksemburg, Kraljevine Holandije i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske,

- I. želeći da izbegnu, koliko je to moguće, rasipanje pravila o izboru zakona u više pravnih akata i razlike između tih pravila, izražavaju želju da institucije Evropske Zajednice vršeći svoja ovlašćenja na osnovu Ugovora kojima su osnovane, kada iskrasne potreba za tim,

¹⁰ Tekst nakon izmena izvršenih Konvencijom o pristupanju od 1996. godine.

- nastoje da usvoje pravila o izboru zakona koja su u najvećoj mogućoj meri usklađena sa pravilima ove Konvencije;
- II. izražavaju svoju nameru da se od datuma potpisivanja ove Konvencije pa sve dok ne postanu vezane članom 24, međusobno konsultuju ukoliko bilo koja od država potpisnica poželi da postane strana ugovornica u nekoj konvenciji na koju bi se odnosila procedura pomenuta u članu 24;
- III. imajući u vidu kakav je doprinos Konvencije o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze u odnosu na unifikaciju pravila o izboru zakona u okviru Evropskih Zajednica, izražavaju svoje stanovište da bilo koja država koja postane država članica Evropskih Zajednica treba da pristupi ovoj Konvenciji.

U potvrdu toga su potpisani, pošto su propisno na to ovlašćeni, potpisali ovu Zajedničku Deklaraciju.

Sačinjeno u Rimu dana devetnaestog juna godine hiljadu devetsto osamdesete.

Potpisi opunomoćenih predstavnika visokih strana ugovornica.

ZAJEDNIČKA DEKLARACIJA

Vlade Kraljevine Belgije, Kraljevine Danske, Savezne Republike Nemačke, Francuske Republike, Irske, Italijanske Republike, Velikog Vojvodstva Luksemburg, Kraljevine Holandije i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske,

Prilikom potpisivanja Konvencije o zakonu koji se primenjuje na ugovorne obaveze;

Želeći da obezbede da se Konvencija primenjuje na najefikasniji mogući način;

Želeći da spreče da razlike u tumačenju Konvencije naškode njenom dejstvu na unifikaciju prava;

Izjavljuju da su spremne:

1. da razmotre mogućnost poveravanja nadležnosti u određenim pitanjima Sudu Pravde Evropskih Zajednica, a ako je neophodno, da pregovaraju i o sporazumu koji bi to obezbedio;
2. da organizuju periodične sastanke svojih predstavnika.

U potvrdu toga su potpisani, pošto su propisno na to ovlašćeni, potpisali ovu Zajedničku Deklaraciju.

Sačinjeno u Rimu dana devetnaestog juna godine hiljadu devetsto osamdesete.

Potpisi opunomoćenih predstavnika visokih strana ugovornica.

Prevela: prof. dr Maja Stanivuković